

ПРОТОКОЛ № 17
Засідання наукової ради Національного фонду досліджень України
(НФДУ)

06 червня 2024 року

Місце проведення: у зв'язку з продовженням дії воєнного стану, засідання відбувається в дистанційній формі шляхом аудіо/відео конференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів наукової ради (далі – НР) НФДУ проводиться онлайн шляхом приєднання до аудіо/відео конференції (кількісний склад НР НФДУ – 31 особа). Засідання НР НФДУ є правоможним, якщо на ньому присутні не менше двох третин загального складу НР НФДУ.

За результатами реєстрації на засіданні присутні 23 члени НР НФДУ (поіменно):

Бойко Надія Володимирівна, Боярська-Хоменко Анна Володимирівна, Бурлаєнко В'ячеслав Миколайович, Данішевський Владислав Валентинович, Дорошенко Андрій Олегович, Кашуба Олена Віталіївна, Кісь Оксана Романівна, Коритченко Костянтин Володимирович, Кузьмін Юрій Ігорович, Лебовка Микола Іванович, Лученко Дмитро Валентинович, Лютий Тарас Володимирович, Мойсієнко Іван Іванович, Москаленко Роман Андрійович, Носич Олександр Йосипович, Омельяненко Віталій Анатолійович, Павличенко Артем Васильович, Пріхна Тетяна Олексіївна, Родінкова Вікторія Валеріївна, Семенов Андрій Олександрович, Чолій Сергій Васильович, Шепельський Дмитро Георгійович.

Вільчинський Станіслав Йосипович – голова НФДУ, головує на засіданні;

Представники дирекції НФДУ:

Ольга Полоцька – виконавчий директор НФДУ, Андрій Кузнецов заступник виконавчого директора НФДУ;

Запрошені: члени Наглядової ради – Олексій Колежук, Андрій Трохимчук та колишні члени комісії конкурсів – Олександр Якименко та Ярослав Оліх.

Порядок денний:

1. Про розгляд питання запровадження експертної оцінки заявок, що подаються на конкурси НФДУ, з деперсоніфікацією даних про авторів цих заявок (*доповідач – О. Полоцька*).
2. Про розгляд звернень грантоотримувачів (*доповідач – О. Полоцька*).
3. Про підготовку умов нових конкурсів (*доповідач – С. Вільчинський*).
4. Про хід конкурсного відбору за конкурсом «Передова наука в Україні», «Наука для зміцнення обороноздатності України» та «Дослідницькі

інфраструктури для проведення передових наукових досліджень" (доповідачі - арбітри конкурсів).

5. Щодо роботи з базою експертів (доповідач – В. Родінкова).
6. Про стан номінування науковиць, які пов'язані з роботою НФДУ, до міжнародної бази даних AcademiaNet. (доповідач – О. Полоцька).
7. Щодо оплати праці експертів за окремими заявками (доповідач – С. Вільчинський).
8. Різне.

С. Вільчинський виніс на голосування пропозицію про затвердження Порядку денного засідання.

Голосування: «за» - 19; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ: затвердити запропонований Порядок денний.

Розгляд питань порядку денного:

Перше питання порядку денного: Про розгляд питання запровадження експертної оцінки заявок, що подаються на конкурси НФДУ, з деперсоніфікацією даних про авторів цих заявок.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцьку, яка зазначила, що пропозиція №9 (складова аудиторського звіту за результатами проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетної програми Національним фондом досліджень України за період 01.01.2020 по 30.06.2023 розгляду питання запровадження експертної оцінки проектів із наукових досліджень і розробок з деперсоніфікованими даними. Відповідно до Плану заходів стосовно реалізації пропозицій (рекомендацій) ДАСУ за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетної програми Національним фондом досліджень України за період 01.01.2020 по 30.06.2023 (План схвалено рішенням наукової ради НФДУ протокол засідання № 14 від 25.04.2024 р.), наукова рада НФДУ має включити до порядку денного засідання та розглянути (із залученням інших представників наукової спільноти, а саме членів Наглядової ради Фонду, членів комісій конкурсів тощо), питання запровадження експертної оцінки заявок, що подаються на конкурси НФДУ із деперсоніфікацією даних про авторів цих заявок.

С. Вільчинський зазначив, що ідея є досить несприйнятною, тому що деперсоніфікація допускається при рецензуванні статей. Коли ми маємо справу з оцінюванням проектів, то одним з важливих складових оцінки, які проводять експерти, це є, зокрема, історія попередніх здобутків людини, яка претендує на отримання гранту.

А. Дорошенко, зазначив, що Фонду необхідно здійснити модифікацію системи. Запровадження деперсоніфікації даних авторів заявок зробить неможливим оцінку здобутків наукової групи, що подає заявку; При такій деперсоніфікації неможливо виявити потенційний конфлікт інтересів, навіть

якщо такий конфлікт буде наявний, то неможливо буде визначити конфлікт через наявність деперсоніфікації даних про авторів проекту.

О. Кашуба, наголосила, що вона проти такої ідеї деперсоніфікації, оскільки Фонд оцінює і особистість, і наукові здобутки статті та інші результати наукової діяльності.

О. Кісь повністю поділяє думки попередніх доповідачів з приводу необхідності членам НР та членам КК оцінювати рівень кваліфікації команд та учасників і їх здатність виконати проект.

А. Семенов повністю підтримує сказане вище.

В. Родінкова повідомила, що основною загрозою може стати неможливість встановлення конфлікту інтересів. Але це вже було озвучено сьогоднішніми спікерами, тому в умов бажання проведення чесних, незалежних та неупереджених конкурсів, потрібно обов'язково досліджувати природу можливого конфлікту інтересів, а деперсоніфікація даних унеможливить такий процес.

Д. Шепельський доповів, про те що експерт, оцінюючи попередні здобутки щаявників, не може оперувати деперсоніфікованими даними. Тому мови щодо деперсоніфікації даних йти не може.

А. Трохимчук додав: а хіба існує процедура деперсоніфікації? Тобто що потрібно не вказувати? І вже на цьому етапі виникнуть проблеми, бо дехто буде деперсоніфікований, а хтось ні. Існує дуже велика кількість даних, за якими можна ідентифікувати людину, тому це є неприйнятною процедурою.

О. Якименко, зазначив, що оцінка здобутків авторів проектів пов'язані з наявністю публікацій, тому незрозуміло, як експерти зможуть оцінити, що, було зроблено і чи достатньо кваліфіковані автори. Ідея деперсоніфікації просто слідує якомусь формальному підходу.

В обговоренні взяли участь: А. Дорошенко, А. Семенов, О. Кісь, Д. Шепельський, А. Трохимчук, О. Якименко.

За результатами обговорення Головуючий резюмував виступи учасників засідання щодо розгляду даного питання та озвучив основні принципи, що унеможливляють запровадження процедури деперсоніфікації через: неможливість оцінки наукових здобутків авторів; неможливість ідентифікації та аналізу можливого конфлікту інтересів; неможливості оцінки рівня кваліфікації команд та учасників на предмет здатності виконувати проект в передбачені терміни; необхідність модифікації системи АС.

Головуючий поставив на голосування питання про розгляд питання запровадження експертної оцінки заявок, що подаються на конкурси НФДУ, із деперсоніфікацією даних про авторів цих заявок та вважати процедуру деперсоніфікації при проведенні конкурсів НФДУ – принципово неможливою.

Голосування: «за» - 15; «проти» - 0; «утримались» - 6.

ВИРШИЛИ:

Розглянути питання запровадження експертної оцінки заявок, що подаються на конкурси НФДУ, із деперсоніфікацією даних про авторів цих заявок та вважати процедуру деперсоніфікації при проведенні конкурсів НФДУ принципово неможливою.

Друге питання порядку денного: Про розгляд звернень грантоотримувачів

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька повідомила, що надійшло 1 звернення за проектом 2022.01/0048; науковий керівник В. П. Бабак; грантоотримувач – Інститут загальної енергетики НАН України. Грантоотримувач просить замінити передбачене у розрахунках до Кошторису витрат проекту Договору обладнання, а саме: дифманометр «testo 521-3, або аналог» на дифманометр testo 512-1, або аналог з трубкою Піто 350 мм, або аналог. Зміна однієї на дві позиції обладнання. В листі грантоотримувач зазначає, що за своїми характеристиками такий комплект є повним аналогом знятого з виробництва обладнання. Раніше трубка йшла з дифманометром, тепер випускається в іншому вигляді – як додаткове укомплектування. Вартість обладнання, яке пропонується закупити, відповідає вартості обладнання, яке було передбачено. Виділення додаткових коштів на закупівлю не потребується. Вартість закупівлі складає 62 800 грн. До звернення додається лист виробника, в якому зазначається про припинення виробництва дифманометра в попередній комплектації. О. Полоцька зазначила, що у дирекції Фонду зауважень немає та запропонувала науковій раді до розгляду і прийняття рішення щодо заміни.

С. Вільчинський виносить на голосування пропозицію погодити і задовільнити прохання грантоотримувача та доручити дирекції укласти додаткову угоду з Інститутом загальної енергетики НАН України.

Реєстр. номер проекту	Установа	Науковий керівник	Назва конкурсу	Зміст звернення
2022.01/0048	Інститут загальної енергетики НАН України	Бабак Віталій	Наука для відбудови України у воєнний та повоєнний періоди	Замінити обладнання, а саме: дифманометр «testo 521-3, або аналог» на дифманометр testo 512-1, або аналог з трубкою Піто 350 мм, або аналог.

Голосування: «за» - 18; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ: погодити і задовільнити прохання грантоотримувача та доручити дирекції укласти додаткову угоду з Інститутом загальної енергетики НАН України.

Третє питання порядку денного: Про підготовку умов нових конкурсів

СЛУХАЛИ:

С. Вільчинський зазначив, що попередньо питання вже обговорювалось, було сформульовано загальне бачення завдання, наразі необхідно визначитись з тематикою конкурсів, які планується оголосити, створити робочі групи, які почнуть працювати над умовами конкурсів. Попередньо запропоновано три потенційні тематики – щодо підтримки передової науки або топ-вчених; конкурс, спрямований на підтримку молодих вчених; конкурс на зміцнення обороноздатності України. Головуючий запропонував провести обговорення запропонованих тематик.

В обговоренні взяли участь: Д. Шепельський, О. Кашуба, А. Семенов, М. Лебовка, А. Кузнецов, О. Колежук, С. Вільчинський, О. Полоцька, К. Коритченко, В. Родінкова, Т. Лютий, І. Мойсієнко, О. Носич з пропозиціями щодо тематики майбутніх конкурсів, зокрема наголосили на актуальності та важливості участі молодих вчених в конкурсах саме в цей час для України, можливо, при певному відсотку участі молодих вчених та досвідченого керівника проекту; на необхідності конкурсу з передової науки; (конкурсу фундаментальних досліджень); конкурсу прикладних досліджень, у тому числі в сфері підвищення обороноздатності України; наявність бюджетних призначень на 2025 рік, безумовно, є важливим фактором.

Також члени наукової ради запропонували продумати можливі шляхи забезпечення роботи НР через відсутність електроенергії.

Головуючий запропонував підготувати конкретну інформацію щодо фінансової складової на нові конкурси.

Головуючий пропонує зробити перерву та відкласти розгляд питання до наступного засідання.

П'яте питання порядку денного: Щодо роботи з базою експертів СЛУХАЛИ:

В. Родінкову, яка запропонувала розглянути питання стосовно бази експертів. Зазначила, що на засіданні наукової ради від 4 квітня 2024 р. було розглянуто підготовлений науковою радою секції біології, медицини і аграрних наук список експертів, які потребують виключення, та прийнято рішення доручити дирекції НФДУ здійснити відповідні дії в АС «Конкурс проектів НФДУ» щодо блокування профілів експертів відповідно до рішення наукової ради секції біології, медицини і аграрних наук від 27 березня 2024 р. Представники дирекції зазначили, що інформацію стосовно бази експертів буде перевірено та актуалізовано.

Головуючий доручив дирекції щомісяця надавати головам секцій наукових рад секцій та голові Фонду інформацію про списки експертів, які були зареєстровані в базі експертів упродовж місяця для прийняття відповідного рішення.

Сьоме питання порядку денного: Щодо оплати праці експертів за окремими проектами.

СЛУХАЛИ:

С. Вільчинського, який доповів, що в конкурсі «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень» за одним з проектів було отримано дві рецензії, коли Комісія конкурсу прийняла рішення зняти заявку з розгляду. У зв'язку з цим виникла ситуація, яка потребує або скасування експертних висновків, або прийняти рішення щодо підстав для дирекції щодо можливості оплатити роботу експертів.

О. Полоцька зазначила, що питання містить в собі фінансову складову, постало питання оплати за договором роботи експертів чи підстав для неоплати.

С. Вільчинський запропонував доручити дирекції оплатити послуги експертів з проведення наукової і науково-технічної експертизи заявок, які за рішенням комісії конкурсу були зняті з розгляду на даному етапі конкурсного відбору, та виніс питання на голосування.

Голосування: «за» - 15; «проти» - 0; «утримались» - 0.

ВИРШИЛИ:

доручити дирекції оплатити послуги експертів з проведення наукової і науково-технічної експертизи заявок, які за рішенням комісії конкурсу були зняті з розгляду на даному етапі конкурсного відбору.

Шосте питання порядку денного: Про стан номінування науковиць, які пов'язані з роботою НФДУ, до міжнародної бази даних AcademiaNet.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька доповіла, що минулого року Національний фонд досліджень України перший раз прономінував жінок-вчених на включення до міжнародної бази даних AcademiaNet. Тоді науковою радою було розроблено критерії, дирекцією було прокомуніковано з представницями наглядової ради, наукової ради, розміщено на інформаційних каналах НФДУ оголошення щодо того, яким чином і які анкети подавати. До кола можливих претенденток входили як експертки, які проводили наукову експертизу для НФДУ, а також дійсні наукові керівники проектів, які фінансувались на той момент НФДУ. Пройшло вже більше року, маємо виконувати певні зобов'язання, тому звертаємось до наукової ради розглянути можливість оголосити у 2024 році наступний раунд процесу номінування жінок-учених України на включення до цієї міжнародної бази даних та розмістити відповідне оголошення на інформаційних каналах НФДУ.

В обговоренні взяли участь Д. Шепельський, О. Полоцька, С. Вільчинський.

Головуючий ставить на голосування пропозицію погодити пропозицію дирекції НФДУ та оголосити у 2024 році наступний раунд процесу

номінування жінок-учених України на включення до міжнародної бази даних AcademiaNet та розмістити відповідне оголошення на інформаційних каналах НФДУ.

Голосування: «за» - 15 «проти» - 0; «утримались» - 0.

ВИРІШИЛИ: погодити пропозицію дирекції НФДУ та оголосити у 2024 році наступний раунд процесу номінування жінок-учених України на включення до міжнародної бази даних AcademiaNet та розмістити відповідне оголошення на інформаційних каналах НФДУ.

Четверте питання порядку денного: Про хід конкурсного відбору за конкурсом «Передова наука в Україні», «Наука для зміцнення обороноздатності України» та «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень» (доповідачі - арбітри конкурсів).

Головуючий запропонував перенести розгляд питання на наступному засіданні. Членами НР підтримано.

Восьме питання порядку денного: Різне.

А. Семенов нагадав присутнім про дедлайн надання пропозицій щодо змін до законодавства та запропонував завершити їх формування до наступного засідання наукової ради.

Головуючий доручив зафіксувати три питання порядку денного на наступне засідання.

О. Полоцька доповіла про роботу робочої групи з дерегуляції нормативно-правових актів та стосовно розширення можливостей НФДУ під керівництвом заступника Міністра освіти і науки Д. Курбатова.

О. Полоцька повідомила про результати щорічної зустрічі Глобальної Всесвітньо-дослідницької Ради, тобто віртуальної організації, яка об'єднує такі фонди, як НФДУ по всьому світу. Цього року як представнику України надали цілу панель, яка стосувалась Science Sustainability. І був високий ризик, що цього року, на відміну від 2022 та 2023 років, під тиском певних країн могли запросити в якості пасивних учасників онлайн представників російської федерації та білорусі. Декілька місяців були важкі переговори, щоб не дати зробити цього. Наші європейські колеги зайняли чітку позицію – у разі, якщо в будь-якому форматі будуть присутні представники країни агресора та білорусі, то європейська частина цього всесвітнього об'єднання не буде брати участі у цьому заході. Це принесло позитивний ефект. Виконавчим директором як представником України велась панель та здійснені окремі виступи і представляла НФДУ на прохання організаторів з концентрацією на тому, що нам вже вдалось зробити по міжнародній роботі, і які потреби у нас є на майбутнє. Презентація викликала великий інтерес і продовжує розсилатись усім, хто був долучений і цікавиться. Професійний захід, цікавий досвід роботи. Більше спілкування відбувалось з представниками Європи,

Північної Америки, частково Азії, декількома представниками Південної Америки також Австралією, Новою Зеландією. Стосовно оплати відрядження, то воно стовідсотково оплачувалось приймаючою стороною.

О. Полоцька прокоментувала стан комунікацій з Фондом DFG щодо фінансування українських вчених.

Голова Фонду подякував виконавчому директору за високий рівень представлення країни, небайдужість, активність та ефективність.

Головуючий оголосив засідання НР завершеним.

Голова НФДУ

Станіслав ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

Секретар НР

Ярослав ІВАНЧУК